

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 9 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Redna vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 21.— R.
IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje v Sloveniji in v tujini: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Redni pri poštno delovnem sodišču
Ljubljana št. 10-381

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Rinnovati attacchi nemici in Tunisia respinti

Le perdite avversarie: 294 prigionieri 85 carri armati, 16 cannoni — 13 velivoli nemici abbattuti

Il Quartiere generale delle Forze Armate comunica in data di 26 marzo il seguente bollettino n. 1035:

In Tunisia rinnovati attacchi nemici sono stati respinti. Le perdite inflitte all'avversario sono salite a 294 prigionieri, 65 carri armati, 16 cannoni.

Poderose formazioni dell'aviazione dell'Asse hanno ripetutamente bombardato ammassamenti di autocarri e di mezzi corazzati: venti carri armati risultato distrutti.

In combattimenti nove velivoli venivano abbattuti dai cacciatori italiani e germanici, altri tre apparecchi precipitavano

in mare, nelle acque tunisine, colpiti dal tiro di nostre unità navali e dalla caccia di scorta ad un convoglio.

Due nostri aerei non sono ritornati alla base. Aeroplani avversari hanno mitragliato treni e stazioni in Calabria e in Sicilia. Vengono segnalati tre morti e tredici feriti.

Velivoli nemici hanno mitragliato questa notte le stazioni ferroviarie di Cisterna, Sezze, Campoleone, Vittoria. Nessuna vittima. Un aereo silurante inglese, centrato dalle artiglierie della difesa di Trapani, cadeva presso Paceco: l'equipaggio composto di sei persone è stato catturato.

Ponovni sovražni napadi v Tunisu odbiti

Sovražnikove izgube: 294 ujetnikov, 85 tankov, 16 topov 13 nasprotniških letal sestreljenih

Glavni štab italijanskih Oboroženih Sil je objavil 26. marca naslednje 1035. vojno poročilo:

V Tunisu so bili ponovni sovražnikovi naskoki odbiti. Izgube, prizadete sovražniku, so se dvignile na 294 ujetnikov, 65 oklopnih voz in 16 topov.

Močni oddelki osnaga letalstva so ponovno bombardirali zbirališča avtomobilov in oklopnih voz: pri tem so bili uničeni 20 oklopnih voz.

V spopadih v zraku so italijanski in nemški lovci zbili 9 letal, nadaljnja 3 so se zrušila v morje ob tuniški obali, zadeta od ognja naših podmorskih enot in spremljevalnih lovcev konvoja. Dve naši letali se nista vrnila na svoje baze.

Sovražna letala so s strojnimi obsejalci letala v postaje v Kalabriji in na Siciliji. Javljeno so tri smrtni žrtve in 13 ranjenih.

Sovražna letala so s strojnimi obsejalci letala v postaje v Kalabriji in na Siciliji. Javljeno so tri smrtni žrtve in 13 ranjenih.

Junak de zadnjega diha

Trieste, 25. marca. V Rusiji je junaško padel, in sicer v odseku divizije »Tridentina« planinski podporočnik Juliano Slataper, sin polkovnika Guida Slataperja, rednega prostovoljca in imejtelja zlate kolajne iz vojne 1915-18.

Juliano Slataper je bil rojen 10. oktobra 1922. Ob pričetku svetovne vojne 1. 1939 je zvest sledil tradiciji svoje družine, prekinil študije in komaj 17leten vstopil v protiletalsko Milico. V novembru 1. 1940 je prišel kot prostovoljec v tečaj za oficirske gojence. V činu podporočnika je bil dodeljen 5 planinskemu

polku in poslan na rusko fronto kjer je bil dve leti Dne 26. januarja letos je Juliano Slataper s strojno v roki vodil napad proti sovražniku. Bil je hudo ranjen a je vendarle še naprej streljal. Ko so se Rusi še boj približali in je postala nevarnost večja, je zaokazal borbo z ročnimi granatami in pozival svoje planince, naj ne popustijo. Tedaj so ga zadeli strelji iz strojne v glavo. Padel je z vzklikom: »Živel 5 planinski polk! Živela Italija!«

Veleposlanik Guariglia prisel v Ankarjo

Ankara, 26. marca. Veleposlanik Italije Guariglia je prisel davi v Ankarjo. Na kolodvoru so ga sprejeli vsi funkcionarji italijanske veleposlaništva. Veleposlanik Nemčije von Papen, veleposlanik Japonske in zastopniki diplomatskih misij tretjega pakta. Turška vlada je postala iz sprejemu šefa cerimonala zunanjega ministrstva.

Obletnica žrtvovanja Nicole Berservizija

Pariz, 27. marca. S ob obletnico žrtvovanja Nicole Berservizija, ki je bil v Parizu 26. marca leta II. barbarsko umorjen, so se Italijani v Parizu ves dan vrstili pred svetiliščem Fasija, kjer so imeli častno stražo s kvadrirani, pohabljeni in bojevniki. Veleposlanik Italije Butt in general konzul Orlandini sta ob spremljavi osebja veleposlaništva in konzulata položila vence pred spominskim stebrom fasističnega mučenca. Predsednik agencije Stefani senator Morgagni, ki se mudi v Parizu, se je podal v Dom Italije in se poklonil spomenu ustanovitelja pariškega fasija, ki je bil njegov stari tovariš iz borbe.

Visoki požrtvovalni duh železničarjev

Rim, 26. marca. Nedavno je »Odrdbent list« Stranke imenoval v dnevnem povelju fasista Francesca Zizzija, glavnega konduktarja državnih železnic, ki je bil ranjen ko je spremljal vlak, pa je še naprej opravljal službo ter odklonil dopust za zdravljenje v zavesti da primanjkuje železniškega osebja. Spremljal je vlak na nadaljnji vožnji. Tedaj pa je postal smrtna žrtev železniške nesreče.

Doznavajo se nadaljnji dogodki, ki kažejo visokega požrtvovalnega duha in službeno vestnost naših železničarjev. Strojnik prvega razreda Napoli Placido iz Catane, ki je podlegel 18. januarja XXI ranam dobljenim med obsejalstvom njegovega vlaka je pred smrtjo rekel, da je srečen, ker je služil Domovinu do smrti. Sprevednik Guerrini Giovanni iz Cas

gliaria, ki je podlegel ranam 19. januarja XXI je pred smrtjo rekel: »Rad bi videl konec vojne, v kateri bomo gotovo zmagali. Ne prizanesite sovražniku, ki napada neoborožene. Moj sin ki bo kmalu poklican pod orožje, me bo moral maščevati.«

Strojnik Migliore Angelo iz Modice, ki je bil hudo ranjen med obsejalstvom vlaka, je rekel ko so ga odpeljali v bolnico: »Ne vem, če bom živel. Rad pa bi, da bi postal moj sin pilot in da bi me maščeval.« Strojnik Rossini Guido iz Cremona in strojnik pomočnik Guaragni Gino iz Cremona, ki sta služila na Siciliji sta cisternski vlak privedla do namembne postaje, čeprav sta bila oba hudo ranjena med obsejalstvom s strojnimi.

Pogreb nemškega veleposlanika v Madridu Manifestacija prijateljstva Španije do sil Osi

Madrid, 26. marca. S pogrebem nemškega veleposlanika von Moltkeja je bil svečana manifestacija sožalovanja španskega naroda z Nemčijo in priča globokega prijateljstva med obema državama. Vzdolž vsega spreveda od zabnega stanovanja umrlega veleposlanika do kolodvorja se je strnila za postrojenimi četami ogromna množica, ki je po rimsko pozdravljala. Pogrebu so se udeležili grof v Schulenburg kot zastopnik Hitlerja s poverjeniki poslov Nemčije v Madridu in Lizboni, vsi vojaški atašaji in ostali funkcionarji nemškega veleposlaništva, zunanji minister Jordana kot zastopnik Kavdila vsi člani vlade šefi diplomatskih misij Osi ter prijateljskih in nevtralnih držav. Nadalje so bili med pogrebi generalni kapitan okrožja Saliquet, celotni generalni štab vojske, številni generali in oficirji, člani politične skupščine in predsedstvo zbornice, množica političnih osebnosti in predstavnikov umetniškega in kulturnega sveta ter celotna nemška zasednica.

Na čelu spreveda so bili oddelki falangistične milice, skupina narodno-socialistične stranke s praporom in kupina fasija »Costanzo Ciano« s praporom. Za tem so nosili številne vence, med njimi Hitlerjev Ribbentropov in Francov venec ter venec italijanske veleposlaništva.

Mrtvaški voz sta spremljala oddelki topništva in stotnija falangistične milice. Sledili so zastopniki oblasti, častna stotnija pehote in polk konjenice. Na trgu Carla V. se je spreved ustavil in čete so defilirale mimo krste, oddelki pehote pa je izstrelil častno salvo.

Takoj nato so se zastopniki vlade in oblasti ter diplomatski zbor poslovili od grofa Schulenburga in poverjenika nemških poslov ter obnovili svoje sožalje, spreved pa je nadaljeval pot do kolodvorja, kjer so oddelki čet imeli častno stražo. Krsto so položili v vagon posebnega vlaka, ki bo zemsko ostanke pokojnika odpeljal v Nemčijo. S tem vlakom so se odpeljali tudi soproga pokojnega veleposlanika s svojci, grof Schulenburg in drugi.

Nov finski poslanik v Stockholmu

Stockholm, 26. marca. S. Minister Wasastjern, ki je dolgo zastopal Finsko v Stockholmu, je bil na svojo prošnjo razrešen. Javljajo, da bo njegov naslednik grof Griperberge, ki je doslej zastopal finsko vlado pri sv. stolici.

Potopljen norveški trgovinski parnik

Buenos Aires, 26. marca. S. Ameriško mornariško ministrstvo javlja, da je bil proti koncu februarja torpediran in potopljen na Atlantiku neki norveški trgovinski parnik. Rešene mornarje so izkrcali v nekem priistanišču na vzhodni obali.

BOJI V RUSIJI SO ODJENJALI

Sovražnik je napadal le še ob Ladoškem jezeru, a tudi tu z vidno zmanjšano udarnostjo — Sovjetska zimska ofenziva se je izjalovila

Iz Hitlerjevega glavnega štaba, 26. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vsej vzhodni fronti je dan potekel brez posebnih dogodkov.

Sovražnikovi napadi južno od Ladoškega jezera so vidno popustili na udarnosti. Letalstvo je napadlo priistanišče Gelandžik ob kavkaški obali. Železniške cilje v sovražnem zaledju in železniške naprave v Petrogradu. Strmoglavna in bojna letala so pri tem potopila trgovsko ladjo srednje velikosti, zažgala dve nadatnji in uničila več munijskih vlakov.

Na tuniški fronti so se izjalovili krajevni sunki severno-ameriških in angleških oddelkov. Lasten protinapad je bil uspešen. Letalstvo je razkropilo zbirališča oklopnih voz in kolone motornih vozil sovražnika. Nemški lovci so sestrelili šest sovražniških letal.

V kratki nočni bitki med skupino sovražniških brzih colnov, ki so jih vodili nočni lovci, z nekaterimi nemškimi stražnimi oboroženimi silami v Rokavskem prelivu, je bil potopljen en angleški brzi coln.

Berlin, 26. marca. S. Z ozirom na današnje vojno poročilo nemških oboroženih sil podrtajavo v tukajšnjih vojaških krogih, da javlja po dolgih mesecih o dnevu na vzhodni fronti, ki je potekel v popolnem miru, kar je obenem naznanilo konca in

torej izjalovitve sovjetske zimske ofenzive. V zvezi s očitno dogodkov na vzhodni fronti od pričetka prejšnje zime se pripominja, da so bili zaman vsi sovražni napadi, ki so bili izvedeni brez štednje močvina in potrebščin. Najprej so Sovjeti začeli napadati v južnem in srednjem odseku fronte, nato pa v upanju, da bodo dosegli v tej zimi tako zaželjeni uspeh, se na severnem odseku. Pojemanje sovražnih napadov v tem odseku (vojno poročilo nemških Oboroženih Sil je javilo samo o večjih borbah južno od Ladoškega jezera, dokazuje, da so morali Sovjeti, ki so vrgli v borbo zadnje rezerve, prekiniti svoje ofenzivno udejstvovanje.

Glede vesti sovražnika, da so bili doseženi važni uspehi v odseku kubanskega mostišča, pravijo v tukajšnjih vojaških krogih, da nikakor ni mogoče verjeti nasprotniku, kajti v tem odseku v zadnjih dneh ni bilo niti borb krajevnih važnosti. Poudariti pa je, da so nemški čete na tem polročju zvedle po v naprej določenem načrtu kretanja za zboljšanje lastnih položajev in da sovražnik pri tem ni kazal nobenega namena, da bi jih oviral.

Končno poudarjajo v tukajšnjih vojaških krogih, da bodo vremenske okoliščine kmalu zopet odločilni činitelj. Ceste in prometne zveze so zlag neuporabne zaradi odjuge, ki se bliža koncu, toda kmalu bodo zopet uporabne.

Izgubili nadaljnjih 120.000 mož. V srednjem odseku fronte je padlo 50.000 Sovjetov, južno od Ilmenskega jezera med Ladoškim jezerom in odsekom ob Volhoci so sovražne izgube znašale 150.000, oziroma 250.000 padlih. Pri Velikih Lukih, Suhinih in južno od Rostova so Sovjeti med breuspešnimi napadi izgubili nadaljnjih 100.000 mož. Samo med zimsko ofenzivo, ki se je zdaj zaključila, so znašale celotne izgube boljševiške vojske podtrugi milijon padlih. To je število, ki jasno pojasnjuje, pršeto k številu ujetnikov in izgubljenih tankov ter boljševiških ranjencev, zakaj so morali Sovjeti prekiniti zlag svojo zimsko ofenzivo.

Berlin, 26. marca. S. Na konferenci tiskarske, ki je bila v propagandnem ministrstvu, je vojaški zastopnik ministrstva potrdil, da se mora matirati sovjetska zimska ofenziva za zaključeno in omenil podatke o sovjetskih izgubah na ljudeh in potrebščinah, ki samj povedo, zakaj se je izjalovila ofenziva in kako je bil sovražni vojno potencial obrabljen. Sovjetske izgube znašajo od 20. novembra do 20. marca podtrugi milijon na bojišču padlih vojakov, 12.000 uničenih ali onesposobljenih tankov in 3763 sestreljenih letal ter ogromna količina drugega orožja in vojnih potrebščin.

Na kolodvoru v Batajsku v zrak pogrnjeni vlaki

Berlin, 27. marca. S. Vojaške operacije na vsej vzhodni fronti dobivajo značaj operacij lokalnega pomena. Iz vojaškega vira poročajo o živahnem udejstvovanju letalstva v nekaterih odsekih. Južno od Rostova je nemško letalstvo n. pr. večkrat hudo in izredno učinkovito napadlo važno železniško križišče Batajsk z velikimi skupinami bombnih letal in strmoglavcev. V zaporednih valovih so nemški bombniki odvrli tone eksplozivnih snovi na naprave kolodvorov, na tračnice in na vlake ter na skladišča. Bombe velikega in največjega kalibra so v polno zadele vlakce za oskrbo, med njimi en vlak s cisternskimi vagoni. Stirje vlaki s strelivom in mnogi drugi vlaki z vojnimi potrebščinami, ki so prišli s Kavkaza, so bili zadeti. Visoki plameni in gosti stebri dima so se dvignili nad zadetimi objekti ob strašnih eksplozijah vlakov, naloženih s strelivom, ki so zleteli v zrak.

Hrabro zadržanje španskih prostovoljcev

Berlin, 26. marca. S. Neki vojni dopisnik piše o zadržanju divizije španskih prostovoljcev v drugi zimi na ruski fronti. Dopisnik pripoveduje med drugim o junaških dejanjih nekoga bataljona prostovoljcev ki se je posebno izkazal v borbah južno od Ladoškega jezera.

Ogromne sovjetske izgube med zimsko ofenzivo

Od 20. novembra dalje so Sovjeti izgubili 12.000 tankov in 3763 letal — število padlih sovjetskih vojakov v istem razdobju cenijo na poldrugi milijon

Berlin, 26. marca. S. V dopolnilo današnjega vojnega poročila nemških oboroženih sil objavljajo nemška poluračna agencija:

Skupne vojske so zajele ali uničile od 20. novembra 1942 do marca 1943 10.558 sovjetskih tankov. Letalstvo in protiletalsko topništvo je uničilo nadaljnjih 1400 sovjetskih tankov. Tako je sovražnik v zimski ofenzivi izgubil skupno okrog 12.000 tankov. V istem razdobju so nemški letalstvo, protiletalsko topništvo in oddelki pehote zrušili ali na tleh uničili 3763 sovjetskih letal. Največji uspeh je bil dosežen v decembru, ko je bilo zrušenih 949 sovražniških letal.

Bilanca, ki je bila objavljena 23. marca o izgubah, ki so bile zadane sovražniku med zimsko bitko pri Orlu, že sama tudi zelo zgovorno slika. Samo na tem polročju so Sovjeti izgubili nad 150.000 mož, ki so padli na bojišču. Zajetih je bilo 10.549 sovražniških. Razen tega je bilo uničenih

ali zajetih 1071 tankov in 485 topov.

V protiofenzivi nemških čet na polročju Harkov-Bjelgorod so boljševiki imeli strah vite izgube. Ujetih je bilo 19.594 sovjetskih vojakov in zajetih ali uničenih 1410 tankov ter 3372 topov.

V zmrskih borbah od pričetka nemške protiofenzive so Sovjeti izgubili na polročju med Dnjeprom in Donom 215.000 mož, ki so padli na bojišču, 50.000 sovjetskih trupel pa so našli na polročju zapuščenih od Kurška. K tem je treba dodati izgube Sovjetov v borbah v kotlini Donca, ki so znašale 100.000 mrtvih in izgube med napadi na Staligrad, ki so znašale 300.000 padlih. V brezupnih poizkusih, da bi zavzeli junaško držano trdnjavo.

Med napadi na mostišče Kubana in v južnem odseku vzhodne fronte, so Sovjeti

Vodja nemškega sporta umrl

Berlin, 26. marca. S. Po hudi bolezni, ki mu je onemogočala že nekaj časa sieherno udejstvovanje, je včeraj umrl v Berlinu 55 let stari šef nemških sportnih organizacij, državni tajnik Hans von Tschammer und Osten. Umrl, ki je bil poznan tudi v tujini kot organizator številnih važnih mednarodnih sportnih tekem, je bil med glavnimi poborniki in organizatorji italijansko-nemškega združenja, katerega predsednik je tudi bil.

Von Tschammer und Osten je bil velik in odkritosčen prijatelj Italije. V Nemčiji je užival najširšo popularnost, zelo pozn in pa je bil tudi v Italiji po svojem uspešnem udejstvovanju kot predsednik italijansko-nemškega združenja. S tem udejstvovanjem je neprestano pospeševal odnose med Italijo in Nemčijo. Njegova zadnja politična manifestacija je bilo sklicanje vseh predsednikov raznih sekcij DIGA v Berlinu. Ob tej priliki je bila v veleposlaništvu pomembna italijansko-nemška manifestacija tovarštva. Vest o njegovi smrti so sporočili veleposlaniku Alfieri, ki se je takoj nato poklonil pokojnemu. Hitler je odredil, naj se pokojni pokopje na državne stroške.

General Nedić srbskemu narodu

Berlin, 26. marca. S. Srbski ministrski predsednik Milan Nedić je včeraj govoril po radiu srbskemu narodu in izoglasil izdajstvo organizatorjev državnega udara v marcu 1941 dva dni po vstopu Jugoslavije okrog sil trojnega pakta. Predsednik je rekel med drugim:

Srbji je v tem mesecu leta 1941. pretila d-končna katastrofa, ker sta Churchill in Roosevelt tako ukazala. Vsak Srb je spoznal temne namere, ki so državo prisilile, da je delala proti svojim interesom in svojji volji in sprožila s tem najstrašnejšo vojno. Srbski narod se danes popolnoma zaveda politične stvarnosti. Odkril je svoje prijatelje in svoje sovražnike. Anglija, ki je potisnila Srbijo v vojno, bi zdaj rada vrgla državo v naročje boljševikov. Kaj je Angležem mar do srbskega naroda? Mi moramo podpirati sile ki zdaj branijo Evropo in odstraniti nevarnost sovjetskega monstuma.

Srbski predsednik je zaključil s pozivom narodu, naj ohrani mir in dela ter se vedno bolj združuje v narodno enoto, oodoljuje navdušen z Nemčijo in s silami evropskega reda.

Učinkovita nova bojna sredstva sil Osi

Na tuniškem bojišču so se izbirno obnesli novi nemški tanki »Tiger« — Vidni uspehi novega podmorniškega sredstva

Berlin, 27. marca. S. O novem prodornem tanku, kakor ga imenujejo, se doznavajo iz vojaških krogov, da je to novo napadalno sredstvo v prvi preizkušnji na tuniški fronti popolnoma ustreglo nadam. ki so jih stavili vanj zaradi svojevrstne konstrukcije tega tanka. O konstrukciji so v vojaških krogih seveda popolnoma rezervirani in izjavljajo samo, da je novi tank, model »Tiger«, precej obsežen in opremljen z oklepom katerega doslej nobena topniška granata sovražnika ni mogla obvladati.

Neki vojni dopisnik podrobno opisuje faze napada skupine tankov »Tiger« najnovejše konstrukcije na neko utrjeno postojanko sovražnika na tuniški fronti. Treba je bilo, piše dopisnik, zavzeti neko močno utrjeno višino, obvladujočo edino dohodno cesto v področju in obkroženo s številnimi drugimi višinami. Več poizkusov planinskih čet in oklopne pehote ni imelo uspeha zaradi silovitega zapornega ognja sovražnika. Zaman so bili tudi poizkusi obkoljevanja zaradi slabega razgleda na tem terenu. Sovražnikove strojnice, protitankovski topovi in topništvo so osredotočili svoj ogenj na cesto, ki vodi na višino, in pomedil vse, kar se je na njej nahajalo. Kljub temu je bilo treba napad zaključiti, kajti sicer bi bilo onemogočeno obkroženje sovražnika. Tedaj so se pojavili na bojišču tanki »Tiger«, ki so se usmerili proti sovražniku pod ognjem njegovega topništva in se znašli nadomada pred trojno zaporo min. Po kratkem odmoru so se tanki »Tiger« pomakli naprej in prodrili ob ogromnih eksplozijah ter nadaljevali svojo pot do topov sovražnika. Granate so eksplodirale na oklepih teh močnih napadalnih sredstev, vendar jih niso poškodovale.

Tako je uspelo zadati smrten udarec sovražnikovi postojanki. V kratkem je bil napad zaključen in sovražna postojanka zavrela.

Berlin, 27. marca. S. Glede nedavnih odličnih operacij novega nemškega protipodmorniškega sredstva v Sredozemskem morju poročajo v tukajšnjih vojaških krogih da je bila potopljena sovražna podmornica enakega tipa kakor sovjetska podmornica, ki je bila potopljena vred severno norveško obalo o čemer je javilo vojno poročilo nemških oboroženih sil 24. marca, ko je sovjetska podmorniška edinica sku-

šala napasti nemški konvoj pred norveško severno obalo. Sovražna podmornica je sprožila svoj prvi torpedo, ko je nemška lovška podmornica ki je pripadala spremstvu konvoja, napadla z vsro brzino kraj od koder je prišel torpedo ter pričela takoj metati globinske bombe proti sovražni edinici ki se je medtem pojavila na morski površini. Ze po prvih bombah so se na površini pojavile razbitine in zračni mehurji, ki so naznanjali, da je bil cilj zadet. Kmalu nato se je pojavil na površini dolg madež nafte, kar je dokazovalo, da je bila sovražna podmornica dokončno likvidirana.

Mnukovo, 26. marca. S. »Münchner Neueste Nachrichten« omenjajo v zvezi z naznanilom v včerajšnjem vojnem poročilu o potopitvi petih podmornic z uporabo novega orožja, da se je glavno vprašanje v razgovoru med admiralom Riccardijem in velikim admiralom Dönitzem nanašalo na ojačene borbe proti sovražnim podmornicam na Sredozemskem morju s pomočjo tesnega sodelovanja med italijanskimi in nemškimi silami. Ze v dobri razgovoru se je lahko predvidela bližnja angloameriška ofenziva v Tunisu, ki je bila pripravljena že dolga, ter istočasno ojačenje udejstvovanja na pomorski poti Sicilskega kanala v svrbo preprečenja pritoka oskrbovanja z italijanskimi izhodnimi oporišč.

Kakor vemo so razgovorom sledila dejanja in če je italijansko vojno poročilo pred devetih lahko naznanilo krasno bilanco s potopitvijo 21 sovražniških podmornic in 15 bolj ali manj poškodovanih podmornic v zadnjih 6 mesecih, javlja včerajšnje nemško poročilo o potopitvi 5 sovražniških podmornic z uporabo novega orožja. To znači, da nameravajo sile Osi nadaljevati in ojačiti protipodmorniško borbo, da zagotovijo svojim četam v Tunisu stalno in redno oskrbovanje.

Borbi proti podmornicam stoji ob strani borba proti sovražnim torpednim letalom z uporabo številnejšega protiletalskega topništva na krovu majhnih vojnih ladij. Pred nekaj dnevi so bili sestreljeni trije angleški torpedni avioni, ki so hoteli napasti konvoj Osi, usmerjen proti Tunisu. To je bil važen uspeh kajti vsako sestreljevo torpedno letalo pomeni rešitev ene ladje in njenega tovora, na katerega naše bo-

Glasbena Ljubljana je počastila S. Šantla

Sijajen uspeh snočnjega predavnega večera šantlovih skladb ob umetnikovi 60 letnici

Ljubljana, 27. marca. Saša Šantla, ki je bil rojen pred 60 leti v sončni, prijazni Gorizi, je potomec izrazito umetniške družine. Ta duhovna in krvna prepletenost z umetnostjo se očrtuje v vsem šantlovem življenju, delovanju in smislu. On ustvarja iz neke plemenite notranje nje, po nekem vzvišenem nadihu, ki prerasča tesni okvir umetnostne specializacije in ki sili umetnika-slavljenca k neki vsestranski umetnostni dejavnosti. Vzbujačijo globoko priznanje ter iskreno občudovanje. Zelo sam pogled na snočnji izvajani spored predavnega večera, ki ga je v počastitev zaslužnega umetnika, skladatelja in glasbenika organizirala Glasbena matica v Ljubljani, nas vodi k spoznavanju obsežnega ustvarjalnega dela v kraljestvu vokalne in instrumentalne glasbe. S. Šantla je uspešno preizkusil svoje glasbene produktivne sile v vseh raznovrstnih glasbenih vrstah ter oblikah, kar velja prav tako tudi za izraževanje njegovega ustvarjalnega umetniškega talenta na področju likovne umetnosti. Kantata »Veli Jožef«, staro slovanska maša za zbor in orkester, zborovske in samospevne skladbe, orkestralne, komorne skladbe za kvartet in trio, klavirske, violinske in violonske skladbe nam kažejo šantlovo na široko razpršeni ustvarjalni glasbeni potencial, ki se pridobiva na pomenu, če se spomnimo, da je Saša Šantla tudi reproduktivni umetnik, ki stalno sodeluje v ljubljanskem simfoničnem orkestru, kjer igra violo. Simfonični orkester se mu je pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanča že oddolžil z ugodnim izvajanjem njegove sonate za godalni orkester na X. simfoničnem koncertu. Sedaj pa je hotel tudi Glasbena matica poveličati šantlovo zasluge s posebnim večerom njegovih izbranih skladb. Glasbena Ljubljana umetnici svoje velike moči, v čemer smo se prepričali tudi na snočnjem večeru. Dobro je napočila velika filharmonična dvorana slediš izvajanju pestrega sporeda s pozornostjo zbranosti. Izkazala je svojo iskreno hvaležnost enemu naših najproduktivnejših, najplemenitejših umetnikov, mojstrov ter je prejel oddolžno izvajanje skladbe ter preizkušene izvajalce s spontanimi, toplimi, navdušenimi priznanjem. Večer so počastili s svojo navzočnostjo armadni poveljniki general Gamba, Zvezni tajnik Orlando Orlandini in drugi predstavniki oblasti ter kulturnega in umetniškega življenja.

Življenje in skladateljsko delovanje slavljenca S. Šantla je uvodoma očitno docent M. Lipovšek. V zgodnjih letih je začel šantlov glasbeni lik. Poudarjal je, da je Šantla precej črpal iz folklorne napetosti, glasbenega bogastva. Njegova glasba je preprosta, priskrba, ljubezniva, domača: je odlična posledica med preprostim ljudstvom ter svetom glasbeno izobraženega občinstva in glasbenikov. Ob sklepu prisrčnih uvodnih izjav je občinstvo navdušeno in delj časa ploskalo navzočnemu slavljenju-skladatelju, ki se je s priklonom zahvaljeval občinstvu za izraženo priznanje.

Ob prijetno zvenečem Koncertinu za violino in klavir je imel naš preizkušeni violinski umetnik Albert Dermelj priliko

ponovno pokazati svoje znanje, svojo tehnično spretnost, vse svoje interpretacijske odlike. Svetlo pojoci violinski ton je občinstvo od vsega začetka ogrevalo. Z mojstrsko preizkušnostjo je sodeloval pri klavirju Marijan Lipovšek, Marta Bizjakova je vestna, zanesljiva interpretka klavirskih skladb. Ta svoj sloves je utrdila tudi pri izvajanju štirih značilnih šantlovih klavirskih skladb (Invencija, Spomini, Adagio, Nemir), ki razodevajo že v naslovu svoj delno impresionistični glasbeni izraz. Svojo neposredno glasbeno misel. Kakor vedno doslej pri njenih nastopih, tako so izvajane skladbe tudi to pot plastično zaživele pod udarci njenih prstov v vsej svojski nežni in dnamično oblikovani tonov. Na sporedu so bili tudi štirje samospjevi: Galebi, O, vprašam vas, Kam in Po zatonu. Z zanosom, iskrenim občutjem jih je odpevala naša operna pevka Manja Mlejnikova, v katere svetlem zvokem sopranu se je lepota šantlovih samospjevov tako verno odražala. Njeno solovanje na večeru je bilo zelo dragoceno. Zanesljivo, izpodoben spremljevalec na klavirju ji je bil docent M. Lipovšek. Tudi ljubljanskemu komornemu triu se je nudila prilika, da se zopet prepričajo uveljavi. Izvajal je del šantlova izredno spetnega, toplo napisanega klavirskega tria. Četudi istopajo pri triu odlike in senčne strani poedincev vlinjeje ter izrazi, te kakor pri kvartetu, je bilo tudi snočnje podajanje umetnikov pianista M. Lipovška, violinista A. Dermelja in čelista C. Sedlbauerja vzorno kompaktno, zlit, izenačeno v plemenitosti soigre ter oblikovno tematično izdelanosti. Odično je bil oblikovan pravi komorni slog, prijetno je zvenel čisti komorni ton. Tehniko viole temeljito obvladuje Ivan Žižmond, ki je zelo učinkovito reproduciral sanjavo otožni Anamitski motiv povsem odgovarjajoč označbi, ter drugi stavek iz prelepe sonate za violo in klavir. Tudi pri teh obeh skladbah je sololeval pri klavirju pianist M. Lipovšek, ki je spremljal na klavirju tudi matični šolski zbor.

Sklepna točka je bila dostojen zaključek počastitvenega glasbenega večera. Kakor vse ostale izvajane skladbe tako sta tudi sklepna troglasna ženska zbor s spremljevanjem klavirja odkrila melodično, napetno bogastvo, ki ga je skladatelj tako posrečeno črpal iz neusahljivih glasbenih vrelcev rodne celote. »Mala predica« in »Ribič« sta s svojo mično preprostostjo in napetno priskrnostjo zelo navdušila občinstvo, ki je mojstrskemu dirigentu ravnetelju M. Poliču ter mladim pevcam in pevčkom toplo pritrjevalo v matičnem šolskem zboru sodelujejo na večini deklice, pomagali pa so tudi dečki. Zbor je dobro izvršil mlad, sveži glasovi se ubirajo prelivali. Glasovni material je zelo dober, ravnetelj M. Polič si vidno prizadeva, da bi ga čim temeljiteje izobilikoval. Nekatere nebitvene pomanjkljivosti niso motile. Mladostlika se je priklonilo uveljavila. Poslušalci so bili vsem sodelujočim iskreno hvaležni za glasbeni užitek. Izvajalci so prejeli tudi lepe šopke v znak priznanja za plemenito umetnost.

Imenovanje novega strokovnjaka pri Združenju šolnikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je imenoval na mesto prof. Salvatorja Spadara za strokovnjaka pri Združenju šolnikov Ljubljanske pokrajine fašista prof. Evgena Duprè-The-seiderja. V odsotnosti ga lahko nadomestja fašist prof. Decio Giaccone.

Imenovanje komisarja za občino Bloke

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na osnovi čl. 3. Kr. dekreta z dne 3. maja 1941-XIX. št. 291. smatrajoč da je potrebno razpustiti redno občinsko upravo na Blokah in imenovati izrednega komisarja, odredil:

Čl. 1 Redna občinska uprava na Blokah je razpuščena.

Čl. 2 Za izrednega komisarja občine na Blokah se imenuje g. Rudolf Josip pok. Ivana in pok. Marinka Terezijske.

Civilni komisar v Logatcu je pooblaščen, da izvrši pričujoči odlok.

Ljubljana, 23. marca 1943.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Imenovanje komisarja za občino Begunje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na osnovi čl. 3. Kr. dekreta z dne 3. maja 1941 XIX. št. 291 smatrajoč da je potrebno razpustiti redno občinsko upravo v Begunjah in imenovati izrednega komisarja, odredil:

Čl. 1 Redna občinska uprava v Begunjah je razpuščena.

Čl. 2 Za izrednega komisarja občine Begunje se imenuje g. Kranjc Jakob pok. Antona in pok. Ane Lovko.

Civilni komisar v Logatcu je pooblaščen, da izvrši pričujoči odlok.

Ljubljana, 23. marca 1943.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Pokrajinski Dopolavoro

Delo, ki se ima še izvršiti: Na sedežu samem in pri raznih oddelkih bodo kinematografske predstave.

Izvršeno delo: 15. marca: Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 1031.

15. marca: Kinematografska predstava v Kočevju in v korist Oboroženih sil. Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 1107. Poveljstvu pilka Crnih strajk XXI. aprila so bili izročeni naslednji predmeti: 4000 poštnine prostih dopisnic, 2000 kosov pisemskega papirja in kuvert, 4 Ducejeve slike, 4 kraljeve slike in 4 slike prestolonaslednika.

17. marca: Na sedežu Oboroženih sil je bila kinematografska predstava. Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 973. Kinematografska predstava v Kočevju za Oborožene sile.

18. marca: Kinematografska predstava na sedežu in v korist Oboroženih sil. Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 989.

19. marca: Kinematografska predstava v Kočevju za Oborožene sile. Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 1312.

20. marca: Na sedežu je bila kinematografska predstava za Oborožene sile. Blagovinski Oboroženih sil je bilo izročenih 2000 poštnine prostih dopisnic in 2000 kosov kuvert in pisemskega papirja. Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 780.

21. marca: Na sedežu je bila kinematografska predstava v korist slovenskih dopolavoristov in kinematografska predstava za Oborožene sile. Vojakom je bilo v okrevanju in v trgovini Oboroženih sil razdeljeno razno blago proti plačilu št. 1235.

Razveljavljene živilske nakaznice

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino objavlja: Ugotovilo se je, da je zmanjkalo iz paketa, poslanega občini Ježica (Ljubljana), 5 celih živilskih nakaznic za mesec april in sicer s številkami 114.109, 114.110, 114.111, 114.112, 114.113, ki niso izpisane in so brez pečata.

Te živilske nakaznice so neveljavne na kar posebno opozarjamo vse trgovce in gostinske obrate, ki so dolžni prijaviti pristojni oblasti vsakega, ki bi predložil katero izmed teh nakaznic.

Pomovno opozarjamo trgovce in gostinske obrate, da ne smejo sprejemati samih odrezkov, ki so od nakaznice že odrezani.

Prijava tujcev

Sindikata hišnih posetnikov opozarja, da poteka rok za prijavo najemnikov-tujcev 1. aprila t. l. Prijaviti se morajo: a) osebe, ki imajo državljanstvo kake druge države; b) osebe, ki so se priselile v pokrajino po 11. aprilu 1941; c) osebe brez državljanstva, razen bivših jugoslovanskih državljanov.

Priporočamo se, da se pošljejo prijave na pristojno oblast priporočeno po pošti. Tiskovine se dobijo v pisarni sindikata hišnih posetnikov, palača Bata, II. nadst.

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča da bodo od sobote 27. marca dalje potrošniki v Ljubljani dobili na februarске odrezke krompirjevih nakaznic po 1/2 kg krompirja po ceni L. 2.10 za beli in L. 2.— za rdeči krompir.

Krompir bodo razdeljevali trdke: Kmetijska družba, Novi trg 3 Sarabon A. Zaloška cesta in Gregor & Co. Bleiweisova cesta 15

1 izreden slušatelj. Med temi je bilo 41 rednih slušateljev. Medicinska fakulteta ni imela izrednih slušateljev. Slušatelj je bilo vpisanih 98. Največ slušateljev je bilo na tehnični fakulteti. Med 365 slušatelji, kolikor jih je skupno štela tehnična fakulteta, je bilo 358 rednih in 8 izrednih slušateljev. Slušatelj je bilo 50 rednih. Teološka fakulteta je imela 175 slušateljev, med njimi 172 rednih in 3 izredne slušatelje.

Razdeljevanje racioniranih živil v aprilu

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča: Meseca aprila 1943.XXI bodo dobili potrošniki naslednja racionirana živila:

1. Na navadno živilsko nakaznico (za vse potrošnike): dnevno 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke; na odrezkih za kruh s črno barvno tiskano količino »130 gr« ne velja.

Mesečno: 800 gr testenin, 1200 gr riža 500 gr sladkornja, 100 gr masti, 200 gr masla, 1 dcl olja, 100 gr mila, 600 gr soli, 200 gr fiziološkega raztopila »A« (samo na ljubljanske živilske nakaznice). Glede delitve sira bodo potrošniki pravočasno obveščeni.

2. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I« (za ročne delavce): 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke dnevno.

3. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I+II« (za delavce pri težkih delih): dnevno 250 gr kruha ali 206.6 gr krušne moke ali 375 gr koruzne moke ter mesečno: 400 gr riža in 200 gr testenin.

4. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I+II+III« (za delavce pri najtežjih delih): dnevno 350 gr kruha ali 289.3 gr krušne moke ali 525 gr koruzne moke ter

mesečno: 400 gr riža in 200 gr testenin.

5. Na dodatno živilsko nakaznico za kruh za bolnike in »SDL« (za lažja opravila): dnevno 100 gr kruha ali 82.6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

6. Na dodatno živilsko nakaznico »GMa« (za otroke od 0—3 let): mesečno 900 gr riža, 100 gr testenin, 500 gr sladkornja (odrezek velja za mesec april!) 750 gr marmelade in sicer 500 gr na že določeni odrezek in 250 gr na odrezek št. »6« (samo na ljubljanske živilske nakaznice).

7. Na dodatno živilsko nakaznico »GMB« (za otroke od 3—9 let) 500 gr marmelade mesečno (samo na ljubljanske živilske nakaznice).

8. Na dodatno živilsko nakaznico »GMC« (za mladino od 9 do 15 let 50 gr kruha ali 41.3 gr krušne moke ali 75 gr koruzne moke dnevno, 500 gr marmelade mesečno (samo na ljubljanske živilske nakaznice).

9. Meso. Začeti s mesecem aprilom se bo razdeljevalo meso na sledeči način: Vsak potrošnik se mora vključiti pri svojem mesarju, ki bo pritisnil svoj žig na zato določen mestu na zadnji strani navadne živilske nakaznice; tedenska dobava mesa se bo vršila na odrezke C, D, E in G iste nakaznice.

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisariatu sporoča:

Ki policija v Ljubljani je od 1. do 15. marca t. l. izrekla naslednje kazni zaradi prekrškov prehranbenih določil:

zaradi navijanja cen: Rautar Marchiore, trgovec, Stari trg 19, 1000 lir globe, Zunič Stefanija, prodajalka, Bleiweisova 52, 500 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Krže Ivana, prodajalka, Križevniška 9, 500 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Fabjan Alojzij, krčmar, Tavčarjeva ulica 4, 1000 lir globe; Tomec Ivan, krčmar, Vodovodna 32, 1000 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Grum Ana, krčmarica, Studence 9, naznanjena civilnemu komisarju za Ljubljansko okolico, Kemperle Julijana, prodajalka, Cankarjevo nabrežje 7, 500 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Drešar Anton, posestnik, Čopova 21, 1000 lir globe; Grad Franc, trgovec, Zg. Kašelj 19, naznanjen civilnemu komisarju za Ljubljansko okolico; Rozman Ana, prodajalka, Pot na Rakovo jelšo 43, 500 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Robida Antonija, gospodinja, Zg. Zadobrova 74, 500 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Lukež Marija, gostilničarka, Bleiweisova 99, 1000 lir globe, 10 dni prekinitev obrata; Babnik Josip, krčmar, Fužine 5, naznanjen civilnemu komisarju za Ljubljansko okolico;

zaradi nakupa ali prodaje racioniranega blaga brez živilskih odrezkov in po zvišani ceni: Mazj Ivan, trgovski zastopnik, Mestni trg 17, in Rebolj Ivan, mehanik, Vegova ulica 8, vsak na 1500 lir globe;

zaradi nedovoljenega nakupa kruha in preprodaje kruha brez živilskih nakaznic ter z dobičkom: Gorenc Ivan, gostilničar, Rožna ulica 29, 1000 lir globe, 10 dni prekinitev obrata;

zaradi odtegnitve enotne moke običajni potrošnji: Zupan Rozalija, gospodinja, Medvedova 8 in Por Franc, pek, Bedeskovala 14, vsak na 2000 lir globe in 20 dni prekinitev obrata;

zaradi skrivnega nakupa mesa po preti-

rani ceni in na prepovedani dan: Gačnik Ignacij, mesar, Klezdrna 13, 2000 lir globe; zaradi prodaje steklene kazni za vlaganje jale po neodobreni ceni: Medic Franc, Zrinjskega 5, 500 lir globe;

zaradi zlorabe živilskih nakaznic: Miheve Marija, gospodinja, Kogojeva 6, 500 lir globe, 10 dni zapora; Kodelja Franc, trgovec, Rimska 11, 2000 lir globe, 15 dni zapora;

zaradi prodajanja vina na debelo in po pretirani ceni: Majer Dionizij, Lepi pot 25, 2000 lir globe;

zaradi neizveščenja cenika in zaradi prodaje pomaranč po zvišani ceni: Milaim Mehmed, slaščičar, Parnova 21, 1000 lir globe, 10 dni prekinitev obrata;

zaradi neizveščenja cenika in zaradi prodaje sadja po zvišani ceni: Miklavčič Terezija, prodajalka, Kozarje 130, 500 lir globe in 10 dni prekinitev obrata; Terbenik Alojzij, delavec, Cesta dveh cesarjev 84, 100 lir globe; Ljubič Františka, posestnica, Zagradišče 3, 500 lir globe in 10 dni prekinitev obrata;

Sresko poglavarstvo v Logatcu je v mesecu februarju t. l. zaradi prekrškov prehranbenih določil izreklo naslednje kazni:

zaradi opuščenih priloge goveje živine: Poženec Alojzij, Rakek 176; Frelh Leopold, Rakek 191 in Nagode Neža, Gorenja vas 52, vsak po 500 lir globe in 16 lir pristojbine;

zaradi zlorabe živilske nakaznice: Rupert Františka, Podkovec št. 43 Rovte, 250 lir globe in 16 lir pristojbine, ter zaplemba blaga.

Civilni komisar za kočevsko področje je zaradi istih prekrškov v mesecu februarju izreklo naslednje kazni:

zaradi tajnega zakola: Kastelic Josip, Kočevje 288, 3000 lir globe, 14 dni zapora in zaplemba blaga; zaradi tajne prodaje krave: Košir Alojzij, Kočevje, 1500 lir globe; zaradi nepravilne prodaje mesa: Pšenica Alojzij, mesar, Kočevje 54, 300 lir globe in 1 dan zapora.

Iz Gorenjskega

— Smrtna nesreča. Na kolodvoru Kranj uslužbeni progovni delavec Janez Benedič je bil oni dan v bližini postaje povozen. Obležal je na progi mrtve.

— Nov grob. Na Jesenicah je umrla v mestni hiralnici občinska reva Neža Veber, stara 93 let. Bila je najstarejša Jesenčanka.

— Težka nesreča. Med vožnjo s kolesom iz Hrušice proti Jesenicam se je ponesrečil 59-letni železničar Franc Setefc iz Hrušice. Strl si je prsni koš, zlomil več reber in hudo pobil po glavi. Po prvi zdravniški pomoči so ga odpeljali v bolnišnico na Golniku.

— Pokrajinski namestnik dr. Rainer na Gorenjskem. Dva dni se je mudil pokrajinski namestnik dr. Rainer na Gorenjskem, kjer je obiskal radovljiško in krajnsko okrožje. V razgovorih s prebivalstvom se je hotel prepričati o storjenem delu in dati zastopnikom oblasti navodila za najbližjo bodočnost. Posetil je Kranj, Gorje, Kropo, Radovljico, Trzin, St. Vid in druge kraje. Prebivalstvo ga je povsod navdušeno sprejelo.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 27. marca, ob 17.30: Veliki mož. Izven Cene od 15 lir navzdol.

Nedelja, 28. marca, ob 14: V Ljubljano jo dajmo! Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: Prava ljubezen. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Ponedeljek, 29. marca: Zaprt.

L. Prener: »Veliki mož.« Komedija v treh dejanjih. Osebe: Vrhunec — VI. Skrbnik, Praznikova — Starčeva, Praznik — Cesar, Nada — Razbergerjeva, Zorin — Brezigar, dr. Votlina — Peček, dr. Močerad — Košuta, prof. Pivnik — P. Kovčič, Vovk — Lipah, Lisjak — Košič, Modrijan — Raztresen, Skaza — Bratina, Grajšek — Blaž, Mogočnik — Drenovec, Kresnik — Nakrst, Milka — Sancinova, Komisar — Gorinsk, Režiser: Milan Skrbnik. Scenograf: A. Gerlovcica.

OPERA

Sobota, 27. marca, ob 17: Thais. Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven. Cene od 35 lir navzdol.

Nedelja, 28. marca, ob 14: Princeška in zmaj. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Ob 17.30: Traviata. Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven. Cene od 35 lir navzdol.

Ponedeljek, 29. marca: Zaprt.

J. Massen: »Thais«, opera v sedmih slikah Osebe: V naslovni vlogi gostuje Zlata Gjungenac, Natanael — Primožič, Niclas — Sledoljev, Palemon — Lupa Sužen — Dolinčar Krobila — Mleinkova, Mirtala — B. Stritarjeva, Albina — Spanova. Dirigent: Niko Stritof. režiser: Ciril Debevec, koreograf: P. Golovin.

J. Massen: »Thais«, opera v sedmih slikah Osebe: V naslovni vlogi gostuje Zlata Gjungenac, Natanael — Primožič, Niclas — Sledoljev, Palemon — Lupa Sužen — Dolinčar Krobila — Mleinkova, Mirtala — B. Stritarjeva, Albina — Spanova. Dirigent: Niko Stritof. režiser: Ciril Debevec, koreograf: P. Golovin.

J. Massen: »Thais«, opera v sedmih slikah Osebe: V naslovni vlogi gostuje Zlata Gjungenac, Natanael — Primožič, Niclas — Sledoljev, Palemon — Lupa Sužen — Dolinčar Krobila — Mleinkova, Mirtala — B. Stritarjeva, Albina — Spanova. Dirigent: Niko Stritof. režiser: Ciril Debevec, koreograf: P. Golovin.

J. Massen: »Thais«, opera v sedmih slikah Osebe: V naslovni vlogi gostuje Zlata Gjungenac, Natanael — Primožič, Niclas — Sledoljev, Palemon — Lupa Sužen — Dolinčar Krobila — Mleinkova, Mirtala — B. Stritarjeva, Albina — Spanova. Dirigent: Niko Stritof. režiser: Ciril Debevec, koreograf: P. Golovin.

J. Massen: »Thais«, opera v sedmih slikah Osebe: V naslovni vlogi gostuje Zlata Gjungenac, Natanael — Primožič, Niclas — Sledoljev, Palemon — Lupa Sužen — Dolinčar Krobila — Mleinkova, Mirtala — B. Stritarjeva, Albina — Spanova. Dirigent: Niko Stritof. režiser: Ciril Debevec, koreograf: P. Golovin.

J. Massen: »Thais«, opera v sedmih slikah Osebe: V naslovni vlogi gostuje Zlata Gjungenac, Natanael — Primožič, Niclas — Sledoljev, Palemon — Lupa Sužen — Dolinčar Krobila — Mleinkova, Mirtala — B. Stritarjeva, Albina — Spanova. Dirigent: Niko Stritof. režiser: Ciril Debevec, koreograf: P. Golovin.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 27. marca: Jan. Damaščan, Marija 7 žalosti, Ladija.

Jutri: Nedelja, 28. marca: Janez Kapistran.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ljubosumnost in Leon Damaščan.

Kino Sloga: Zmagovalec.

Kino Union: Kdo je morilec?

Kino Meste: Dr. Koch — zmagovalec smrti in Hočem živeti tako.

Retrospektivna razstava akad. slikarja prof. Saše Šantla v Jelkopičevem paviljonu.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nesprenmenjeno.

Vodstvo v šantlovi retrospektivni razstavi ob 11. dop. Vodi prof. Mirko Subic.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Kmet, Bleiweisova

cesta 43; Trnkovec ded., Mestni trg 4;

Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 20. do ponedeljka ob 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Franc Ciber, Ljubljana, Stefanova 7.

Iz pokrajine Gorizia

— Gorizjsko glasbeno življenje. Te dni bo v dvorani gorizjskega Kulturnega krožka zanim

SPORT:

Mladinske sportne igre za leto XXI. Rezultati IV. kola medšolskega turnirja v odbojki

Ljubljana 27. marca.
Tiskovni urad Fašistične zveze sporoča:
IV. kolo medšolskega turnirja v odbojki odigrano 20. marca, se je končalo z naslednjimi rezultati:

Skupina A (moški)

II. moška realna gimnazija je premagala klasično gimnazijo 1:10, 10:6, 10:6. III. moška realna gimnazija je premagala učiteljske 10:7, 10:7. Srednja tehniška šola je premagala IV. moško realno gimnazijo 2:10, 10:5. I. moška realna gimnazija je premagala Trgovsko akademijo 10:1, 10:1.

Stanje: Srednja tehniška šola 8 točk, I. moška realna gimnazija in II. moška realna gimnazija po 6, klasična gimnazija in učiteljske po 4, III. moška realna gimnazija in IV. moška realna gimnazija po 2, Trgovska akademija 0 točk.

Skupina B (moški)

II. mešana meščanska šola je premagala I. moško meščansko šolo 0:10, 11:9, 10:8. Klasična gimnazija je premagala II. moško meščansko šolo 11:9, 5:10, 10:7. III. moška realna gimnazija je premagala III. mešano meščansko šolo 10:3, 10:1, I. moška realna gimnazija je premagala I. mešano meščansko šolo 10:5, 10:6. IV. moška realna gimnazija je premagala II. moško realno gimnazijo 10:4, 11:9 in I. moška realna gimnazija je premagala II. moško realno gimnazijo 10:0, 10:0.

Jutri Ljubljana - Hermes in Tobačna tovarna - Mars

Prva tekma bo na igrišču Hermesa ob 15., druga pa na igrišču Marsa ob 15.30 - Eno uro prej se bodo začele predtekmne

Ljubljana, 27. marca
Po daljšem odmoru so nam naši nogometni sportniki pripravili spored, kakršnega v Ljubljani že nekaj časa nismo videli. Jutri gostuje nogometna enajstotica Ljubljane v siskin na igrišču Hermesa in igra prijateljsko tekmo z izvršnim moštvom Hermesa. Tekma se bo začela ob 15., ob 14. pa bodo nastopili prvi moštvi Viča in Zabajka.

Za tekmo so prireditelji napravili večje reklamo. Po mestu so nalepljeni lepaki, ki vabijo k udeležbi. Tak način vabjenja, ki smo nanj že skoro pozabili gotovo ni neumestno. Srečala se bosta tekmeča za prvo mesto v bližnjem prvenstvu Ljubljanske nogometne zveze. Da sta oba v odlični formi, so pokazale že nekatere trening tekme zadnjih tednov. Tako Hermes kakor Ljubljana sta predvajala zelo dopadljivo, in kar je glavno, tudi učinkovito igranje. Zato si oboje, da bo nedeljsko srečanje na višku. Videli bomo najboljši nogomet, ki ga lahko danes v Ljubljani vidimo. To je pač najboljša reklama za obe moštvi in prepričani smo, da bo tekma privabila številne gledalce.

Tekma pa ne bo samo prijateljska. Bo nekaka generalna za formiranje moštev v bodočih prvenstvenih nastopih. Hermes bo tudi v tej tekmi nastopil z istimi igralci, kakor proti Marsu, ki je visoko zmagal. Kar so vsi že rutinsko igralci, bodo tudi proti Ljubljani igrali z vsem svojim polet in in brez začetniške strahu. Za Ljubljano napovedujemo, da bo nastopila z vsemi svojimi najboljšimi. V njenem moštvu bodo igrali Lah, Serce, Kroupa, Bertonec in »Mariborčane« Varl ter Vodec.

Tekma bo nudila tudi razvlečen dovolj užitka. Prireditelji vabijo zato »kakor naj v nedeljo popoldne pohiti v siskin in prisostuje tekmi med Hermesom in Ljubljano.

Na startu pa bosta tudi drugi dve moštvi prvega razreda Mars in Tobačna tovarna. To se pravi, Mars je že prvotno razred, med tem ko si mora Tobačna tovarna to prednost še izвоюjati, ko se bo pomerila 4. aprila z Mladiko. Vendar pa je po nedavnih visoki zmagi zelo verjetno, da ji Mladika letos ne bo mogla preprečiti vstopa v prvi razred. Zato bo nedeljska tekma med Marsom in Tobačno tovarno dvoboj drugega prvotnega razreda para, ki se bo hotel prav tako uveljaviti v bližnjem prvenstvu. Tekma bo dobro merilo, kakšni uspehi se moštva obeta. Da igra oba dober nogomet, sta že pokazali. Kdo bo pa v nedeljo zmagal, pa je nemogoče napovedati. Zato bo tekma privlačna in zanimiva. Začela se bo ob 15.30. V uvodni tekmi bodo igrali ob 14.30 juniorji Viča in Zabajka. Tekma bo na Marsovem igrišču za Kolinsko tovarno.

Nogometna sekcija SS Hermes, V nedeljo ob 10. sestane juniorjev, parašajnikov, starih in novih interesentov, pogovor s trenerjem. Ob 10. bodo igrali juniorji prijateljsko tekmo z juniorji SK Viča. Vsi točno in zanesljivo. Načelnik.

Iz Zbora nogometnih sodnikov. V ponedeljek 29. marca ob 18. obvezno planirani sestanek vseh sodnikov. Na sestanek morajo priti tudi sodniki, ki so prosili za bolniški dopust.

V diviziji A Italijanskega nogometnega prvenstva bo imela jutri največje besedo Genova. Liguria igra doma proti Torino in Genova v Livornu proti Livornu. Izida bosta važna. Verjetno je, da bosta zmagala favorita Torino in Livorno. Presenečenja pa niso izključena. Spored je naslednji: Genova - Liguria - Torino, Bergamo - Atalanta - Venezia, Rim - Lazio - Milano, Bologna - Vicenza - Bari, Bari - Fiorentina, Milan - Ambrosiana - Roma, Livorno - Genova in Torino - Juventus - Triestina.

V diviziji B pa bodo nastopili naslednji pari: Pescara - Pescara - Pisa, Savona - Savona - Pro Patria, Cremona - Cremonese - Novara, Videm - Udinese - Alessandria, Siena - Modena, Palermo - Brescia, Ancona - Anconitana - Fanfulla, Rim - Mater - Spezia in Padova - Padova - Napoli. Favoriti ne bodo imeli lahkega dela in je mogoče da bo katerega izpodrnilo, kar bo vplivalo na razvrstitve v tabeli.

Romanoni gre med profesionalce. Gazzetta dello Sport poroča, da se je Romanoni, ki si je lani pridelal italijansko teniško prvenstvo med poedinci, odločil za.

Stanje: I. moška realna gimnazija 8 točk, II. moška realna gimnazija klasična gimnazija in I. mešana meščanska šola po 6 točk, II. moška realna gimnazija in II. moška meščanska šola po 4 točke, III. moška realna gimnazija, II. mešana meščanska šola in III. mešana meščanska šola po 2 točki, I. moška meščanska šola 0 točk.

Skupina C (ženske)

Trgovska šola je premagala Trgovsko akademijo 5:10, 10:4, 10:8. II. ženska realna gimnazija je premagala Obrtno šolo 10:7, 10:8. Učiteljske je premagala I. žensko realno gimnazijo 10:5, 10:5.

Stanje: Trgovska šola 8 točk, trgovska akademija 6, I. ženska realna gimnazija in učiteljske po 4, II. ženska realna gimnazija 2 in obrtna šola 0 točk.

Skupina D (ženske)

I. ženska meščanska šola je premagala I. mešano meščansko šolo 4:10, 2:10, I. ženska realna gimnazija je premagala II. mešano meščansko šolo 10:6, 10:8. II. ženska realna gimnazija je premagala III. mešano meščansko šolo 10:4, 10:8. Klasična gimnazija je premagala II. žensko meščansko šolo 10:2, 10:0.

Stanje: I. ženska realna gimnazija, II. ženska realna gimnazija klasična gimnazija in I. mešana meščanska šola po 6 točk, I. ženska meščanska šola po 4 točke, II. ženska meščanska šola in II. mešana meščanska šola po 2 točki, III. mešana meščanska šola 0 točke.

pustiti amaterske vrste in postati profesionalci.

Bolgarsko nogometno prvenstvo. Reko slišimo in čitamo vesti o udeleževanju bolgarskih nogometašev. Sedaj smo pa zvedeli, da so tudi v Bolgariji nogometni klubi trenutno zapostavljeni z igranjem prvenstva. Po sedmem kolu je vodil prvak »Levski«, ki si je v sedmih tekmah nabral 12 točk. Na drugem mestu je »Zeleznica« na tretjem Slavija. Zadnja je Makedonija, ki je igrala samo tri tekme in ima 0 točk.

13-letna Jo De Groot nov up holandskega plavalnega sporta. Splošno presenečenje je zbudila na Nizozemskem 13-letna dijakinja Jo De Groot, ki se je na nedavnem tekmovalnem na prsih proti vrstnici z izvršnim časom kot druga »Nova zvezda« holandskega plavalnega sporta kakor so jo krstili njeni rojaki, je nov ur sijajne bodočnosti plavalni na Nizozemskem, ki ga sedaj tako silno zastavlja čudovite plavalke Bijlaandova, Schaickova in Haverlaagova.

Spodnja Štajerska

Na vzhodnem bojišču so padli dobro volje planinskega polka »Janus« in »Korošec« iz Maribora. Janez Gorjanc iz Rečice ob Paki in gostilničar iz Razborceva Anton Kotnik.

Teden nemške mladine. Na Spod. Štajerskem se je pričel v nedeljo teden nemške mladine. V Mariboru, Ptuj, Celju in drugih večjih krajih so bile prirejene mladinske svečanosti, katerim so prisostvovali povsod zastopniki oblasti.

Zdravstveno stanje Spod. Štajerske. Na delovnem zborovanju urada za ljudsko zdravje Štajerskega Heilmatbunda je poročal višji zdravstveni svetnik dr. Hans Otlich o zdravstvenem položaju Spodnje Štajerske. Ugotovil je, da je število nalezljivih bolezni znatno nazadovalo, odkar ima Spod. Štajerske nemško upravo. Delo protituberkulozne lige v Mariboru in Slovenjgradcu je bilo znatno razširjeno. Lani so bili oprejeni proti davici letniki 1933 do 1939 in sicer dvakrat 1927 enkrat pa 3024 otrok.

Gledališki oder v Laškem. Laški gledališki omer ki je deseti v celinskem okrožju, je vprizoril kot prvo predstavo »Anzengruberjevo« Glas vesti. Predstava je bila zelo dobro obisana.

Dve nesreči. Sofer traktorja Vincenc Kramberger iz Maribora je zavezil s traktorjem v jarek in si zlomil levo nogo. Po leg tega je pa zadobel še težje telesne poškodbe 6-letni sinček mariborskega ključavničarja Wirta Josip, ki se je polil s krompom. Oba ponesrečena so prepeljali v bolnico.

Novi grobovi. V Mariboru so umrli zasebnik Andrej Job star 79 let, tehničnik uradnik Alojz Zabkar star 39 let, žagar Gregor Podgošek iz Hoč, star 78 let, vdova po mestnem zdravniku Fani Mallo roj. Moser, stara 92 let, skladiščnik državnih železnic Josip Bohinc, star 66 let, in zasebnica Justina Rebec, stara 67 let. V Vevšah pri Leskovcu je umrl Anton Crnkovič, star 47 let, v Slivnici pri Mariboru pa Stefan Dragoš, star 62 let.

Obroki živl ostanejo nespremenjeni. Obroki živl 47. dodelitvene periode ostanejo v veljavi tudi za 48. dodelitveno periodo od 5. aprila do 2. ma.

Na smrt obsojeni morilec usmrten. 23-letni Franc Kuhar iz Polancev je bil izročen poveljstvu varnostne policije na Spod. Štajerskem, kjer je umoril v Bratislavi 61-letno posestnico Marijo Petek in njeno varovanko Marijo Raner. Kuhar je svoj zločin priznal. Zdravniški oče trupel je pokazal, da je umoril Kuhar svoj žrtvi neverjetno bestialno. Morilec je bil obsojen na smrt in smrtna obsodba je bila v Mariboru že izvršena.

Henrich Zillich v Celju. Znan nemški pisatelj in napovedovalec radia na Sedmograškem Heinrich Zillich bo čital 7. aprila v Celju odlomke iz svojih del.

Nova otroška vrta. 20 t. m. je bil svečano odprt otroški vrtec v št. Lovrencu, 21. t. m. pa v Framu.

Zakon o zaščiti mater. S posebno naredbo šefa civilne uprave se razširijo v pokrajini štajerske veljavne določbe zakona o zaščiti mater z vsemi pravilniki in odloki tudi na Spodnje štajersko.

DNEVNE VESTI

Minister Bonomi na umetnostni razstavi

Minister Bonomi je posetil razstavo pučjskega slikarja Luigijs Schinga, ki je urejena v prostorih »Buchtetti« v ulici Arcione v Rimu. Minister in njegovi spremljevalci so izrazili umetniku svoje toplo priznanje.

Novi italijanski poslanik v Turčiji na postanku v Sofiji. Na svoji vožnji v Ankaru se je ustavil novi italijanski poslanik pri ankarški vladi baron Rafael Guariglia v Sofiji. Tukaj se je sestel z vladnim predsednikom in zunanjim ministrom Filovom ter z drugimi bolgarskimi političnimi osebnostmi, razen tega s turškimi opolnočnim ministrom v Sofiji, baron Guariglia je nadaljeval svojo vožnjo in je že prispel v turško prestolnico.

Na novo odprta italijanska konzulata na Daljnem vzhodu. Te dni sta pričela na novo posloovati na Daljnem vzhodu italijanska konzulata v Saigonu ter Hanoi.

Predsednik obrtniške federacije na inspekciskem potovanju. Predsednik nac. faš. obrtniške federacije nac. svetnik Peter Gazzotti je prispel na svojem nadzorstvenem potovanju v Trento, kjer je posetil urade pokrajinskega obrtniškega tajništva. Razen tega si je ogledal nekatere vzorne rokodelske obrate v Vigu di Fossa, Canazeiu in Roverettu.

Romunski znanstvenik predava v rimskem zavodu visoke matematike. V Kr. zavodu visoke matematike v Rimu je predaval romunski znanstvenik ter bukarški vseučiliški prof. Oktavio Onicescu o problemu verjetnostnih računov ter njih uporabljenosti. Prof. Onicescu je imel serijo predavanj, ki so se zaključila s simpatično manifestacijo italijanskega romunskega prijateljstva ter znanstvenega sodelovanja, ki ga je v svojih sklepnih besedah primerno podčrtal predsednik omenjenega zavoda akademik Severi.

Italijanska kultura v svetu. V Tokiu je bilo objavljeno na prizadevanje tiskovnega urada italijanskega Kr. poslanstva delo italijanskega publicista Fosca Marainija. V tem delu se prikazuje visoka stopnja japonske omike.

Na polju slave je padel mornar Rino Possenti. R. je bil uvrščen v moštvo neke podmornice. Possenti je izšel iz mladinske fašistične skupine Filzi v Milanu. Bil je sin delavca, uslužbenega pri milanskem dnevniku »Il Popolo d'Italia«.

Na polju slave je padel v Jan'cah hrvaški vojak v boju s partizani legionar Peter Antegnazza. Ki se je bojeval za na grškem bojišču Bil je vojni prostovoljec, po rodu iz Milana. Izšel je iz fašističih vrst.

Pisatelji trije koncertirali v Nemčiji. Iz Rima poročajo o nameravani koncertni turneji slavnega rimskega tria po vseh večjih nemških mestih. Omenjeni komorni trio sestavljajo Graziani, Antonioni in Salderelli. Rimski trio je letos koncertiral s podpornim uspehom v Švici. Hrvatski in avstrijski izvajalci so po večini skladbe Pizzetti, Casella, Mascetti, Porvina, Verrettija in Resellinija.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljano« pokrajinski kos 24. z dne 24. marca 1943-XXI. objavlja odločbo Visokega Komisariata. Izmena strokovnjaka pri Združenju šolnikov Ljubljanske pokrajine in objavo: maksimalni cenik št. 5 za solenjavno in sadje. uvoženo v Ljubljansko pokrajino.

V Italiji biva več Bolgarov. Bolgarsko poslanstvo v Rimu sporoča, da se morajo vsi v Italiji bivači Bolgarci podrediti, ki niso urejeni svojem obsegu glede vstopnega viza, vstopnega in obsega delovne službe, oglašiti pri bolgarskem poselnstvu v Rimu pri bolgarskih konzulatih ali bolgarskih akademskih združenjih v Italiji. Je prejmejo potrebna pooblašila oz. navedla.

Novi osrednji bančni zavod Gospodarsko finančni donosni listi »Agiti« poroča. V Rimu je bil ustanovljen v sporazumu s predstavniki glavnih denarnih zavodov novi osrednji bančni zavod, ki bo pričel v kratkem s svojim poslovanjem. Namen ustanovitve omenjenega zavoda je služiti vzporeditvi denarnih kreditnih sredstev ne samo v vojnem času, ampak tudi v povojni dobi. Novo ustanovljeni zavod razpolaga z glavnico 50 milijonov lir, ki jih je podpisalo 143 članov. Razdeljena je na 10.000 delnic, vsaka po 5000 lir. Zavod bo lahko mnogo koristnega storil ne samo članom, ampak tudi državi in zasebnim poslovalcem.

Italija je srce latinskega. Prof. von Leers objavlja v dnevniku Mühlemmer Tagblatt zanimiv članek, v katerem se zavzema za čim bolj smotrni pouk italijanske v Nemčiji. V tem članku navaja med drugim: »Italija je srce latinskega. Kdor pozna in razume italijansko, ima ključ za razumevanje tudi drugih latinskih jezikov, romanskih narodov španščine, portugalsčine, francosčine ter rumunsčine. In še posebno zaradi tega smo dolžni v večji meri povečati svoj interes spoznavanju italijansčine.«

Ženinov pobeg pred poroko. V Colornu pri Parni so bili številni soročniki in znanci zbrani okoli 22letne neveste P. Zvonovi so se zvonili duhovnik je bil pripravljen v zakrstiti, ženina pa ni bilo od nikoder. Vzmirljena nevesta je poslala avto do ženinovega doma. Sofer se je vrnil sam in je sporočil, da je ženin že zarana odšel z doma v neznan smer.

Higijenski muzej v Draždanah. ki vrši tako pomembno zdravstveno poslanstvo, je organiziral do konca 1942 skupno 1114 higijenskih razstav, ki jih je posetilo nad 33 milijonov obiskovalcev.

Nesreče. V ljubljansko bolnišnico so sprejeli naslednje ponesrečence: Karel Drmota, 42-letni delavec iz Ljubljane, se je pri padcu ranil na desnici. — Jožefa Markljeva, 48-letna služkinja iz Ljubljane, ima poškodovana rebra. — Janez Kržič, 14-letni dijak iz Borovnice, si je pri padcu zlomil desno nogo. — Fr. Stibernik, 3-letni sin mizarja iz Vel. Loke, si je obrazil prste leve in slalomoznečnici. — Anton Golji, 60-letni posestnik z Rudnika, si je pri padcu poškodoval desno ramo. — Pavla Vodnik, 9-letna hči trošarinskega oaznika iz Ljubljane, se je ponesrečila s krompom po nozih. — Jožica Bedenk, 12-letna hči krojača iz Ljubljane, se je vesekala v levoico. — Stefanija Dražil, 30-letna šivilja iz Ljubljane, se je pri padcu iz tramvaja ranila na glavi.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO MATICA - TELEFON 22-41
Družinska tragedija siciljskega plemenitasa. — Ljubezen, ki je vodila do blaznosti

Ljubosumnost

V glavnih vlogah lepa Luisa Ferida in markantni Roldano Lupi. — Film najgloblje vsebine
Predstave dnevno ob 16.30 in 18.30; v nedeljo ob 14.30, 16.30, 18.30 uri

Dnevno ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30 zgodovinski vefilim

Leon Damašcan

z Doris Duranti in Carlo Candiani

Novo! KINO SLOGA Novo!
Cini drznosti in samozatejevanja v okviru velikih mednarodnih tekem v vefilimnu

Zmagovalec

V glavnih vlogah: Willy Birgel, Gerhild Weber. — Režija: Arthur Maria Rabenalt
Predstave ob običajnih urah!
Vstopnice z nakazilom sedeža.

KINO UNION TELEFON 22-21
Ljubezen in ljubosumnost odločujeta v preiskavi zločina, kjer je dosti osumljenec, a en sam krivec

Kdo je morilec

V glavnih vlogah: Marija de Tasnady, Ferenc Kiss in drugi...
Predstave: ob delavskih ob 16. in 18.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

KINO MOSTE

Emil Janings Emil Janings
Dr. Koch — Emil Janings v borbi za odkritje največjega sovražnika človeštva. — Film napetih prizorov

Dr. Koch — zmagovalec smrti

Paglavani s svojim lirčnim tenorjem v 100% pevskim filmu

Hočem živeti tako

Samo 3 dni. Preskrbite si vstopnice v predprodaji

Nedelja ob 14. in 17.; delavnik ob 17. V nedeljo ob 10.30 matineja z znižano vstopnino od 2.50 do 4.— lire

Hočem živeti tako

IZ LJUBLJANE

Iz Težko pričakovani dež. Redko smo pričakovali dež tako težko kakor zadnje tedne. Včeraj se pa še nismo ozirali s posebnim zaupanjem proti nebu, ker so bili oblaki še redki in zračni tlak še ni mnogo popustil. Jug je bil še premočen in želelo se je, da bolj razganja oblaka kakor jih prganja Sonce, pa na včeraj vendar ni več pokazalo za delj časa, zato je maksimalna temperatura, kljub toplemu vetru znašala le 15 P. nčl se včer še ni unesel, a je že začelo pršiti. Mnemalica temperatura je bila davi še malo v šja kakor v včeraj, znašala je 10 stopinj. Zračni tlak je ponovilo malo popustil, vendar ne toliko, da bi smeli pričakovati močnejše deževje. Toda vreme se ne ravna vselej po barometru in dopoldne je dežek že začel napajati žejno zemljo. Up mo klub vsemu, da bo dežja prihodnje tedne dovolj.

Iz Umrlj so v Ljubljani od 19. do 25. t. m.: Furlan Marija, rojena Camloch, 77 let, žena šolskega upravitelja v p. Komenskega ul. 14; Novohradsky Rajko, 73 let, zasebnik Japljeva ul. 2; Segula Alojz, 63 let, vdova poštnega uradnika, Vidovdanska c. 9; Maier Henrieta, roj. Bukvič, 68 let, žena poštnega kontrolorja v p. Merčnikova ul. 6; Virant Neža, roj. Pirc, vd. Cirar, 87 let, vdova posestnika, Orlova ul. 13; Prochazka Josip, 73 let, mož naradnik v p. Gorupova ul. 4; Podgorac Albin, 30 let, sin posestnika, Vidovdanska c. 9; Zlobec Marija, roj. Jelovčan, 47 let, žena poštnega mestnega delavca, Japljeva ul. 2; dr. Tomiček Fran, 75 let, odvornik, Natlačenova ul. 16; Korčič Anton, 70 let, klepar, Makronog ul. 14; Kotiček Janko, 53 let, mag. farmacije, Rimska c. 31; Merhar Stefan, 42 let, žel uradnik, Poliane 52; Zerkovnik Frančiška, roj. Zerkovnik, 61 let, posestnica Vodnikova c. 27; Blai Anton, 32 let, gradbeni tehnik, Vošnjakova ul. 4; Likovič Marija, roj. Vidmar, 77 let, žena žel. uslužb. v p. Ljubljanska c. 1; Vengust Marija, s. Bozaventura, 70 let, sestra Čudodelne svetnice Vidovdanska c. 5; Simovc Tereza, roj. Možina, vdova Slavec, 83 let, branjevalca, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Kralj Franc, 13 let, sin posestnika Trstenik št. 2 — Novo mesto: Berdnik Marian, 1 leto, sin delavca, Kozarje 96 — Dobrova: Zirovnik Edvin, 52 let, kovnostrovar Bernerkarjeva 59; Jereb Franja, roj. Škerlanc, žena kamnoseškega pomočnika, Velika čolnarska ul. 8; Plut Janez, 34 let, Brezovič dr. 17, obč. Ambrus pri Novem mestu; Ravnič Marija, roj. Skrlj, 44 let, vdova žel. uslužbenca, Gubčeva ul. 17; Dolinar Ivan, 59 let, kurjač kem. tovarne, Kodrova ul. 31; Dežman Matija, 63 let, izvozeček Mandelčičeva ul. 15; Novak Neža, 80 let, Ambrus 3 pri Novem mestu; Milinič Ludvik, 34 let, komislonar Prevođa Trebnje 25; Goršič Karol, 70 let, čevljar, moister Goroharjeva c. 22.

Iz Vrtnarske odseke Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I priredi v ponedeljek dne 29. t. m. ob 18. (šesti) uri zvečer v dvorani Kmetijske družbe na Novem trgu št. 3 predavanje »O spomladanskem delu na vrtnu«. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj. Po predavanju razgovor o zamenjavi semen. Člani in gostje »zablieni«.

Iz Čevček burgundec, muška, amabilna, passito in gambelara passito toči čez ulico gostinja »Lovšne«.

Iz Ogrzariamo na XI simfončni koncert letošnje sezone, ki bo v ponedeljek dne 29. t. m. v veliki unijonski dvorani. Spored koncerta bo naslednji: 1. Beethoven: Egmont — predigra: 2. Beethoven: Koncert za klavir in orkester v G-duru št. 4. op. 58. Solist pianist Marijan Lipovšek; 3. Premrl: Dva pastoral; 4. Masca-

Zatemnitev od 20.30 do 6.30

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja glede na zakon z dne 14. decembra 1942-XXI, št. 1560, ki se tiče ukazovnitve Kr. ukaza z dne 24. oktobra 1942-XX, št. 1221, nasaajočega se na zopetno premaknitev sončne ure od 3. z dne 2. novembra 1942-XXI, na 2. uro z dne 29. marca 1943-XXI, in glede na svoje odločbe z dne 6. junija 1941-XIX, in na št. 42, in 20. marca 1943-XXI, št. 30, smatrajoč, da je v zvezi z zopetno uvedbo poletnega časa nujno dojeti nove ure za zatemnitev.

Člen 1. Od jutra 29. marca 1943-XXI, do novih odredb se morajo določila o zatemnitvi izvajati od 20.30 do 6.30.

Člen 2. Nespremenjene ostanejo vse določbe odredbe z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42.

Ljubljana, 27. marca 1943-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

gni: Intermezzo iz opere »William Ratcliffe« in Intermezzo sinfonico iz opere »Cavalleria rusticana«; 5. Smetana: Višegrad — simfončna pesnitev. — XI. simfončni koncert bo vodil dirigent Samo Hubad. Na koncert, za katerega vlada veliko zanimanje, opozarjamo. Občinstvo prosimo, da zasede par minut pred pol 7. uro svoje secede, odnosno mesta v dvorani, ker bo začetek točno ob napovedanem času. Vstopnice so v predprodaji v Knjižarni Glasbene Matice.

Iz Instrukcije — priprava za razredno in privatne izpite. Novi (Turjaški) trg 5/III. Uspešno pomoč v vseh šolskih predmetih: matematiki, latinščini, italijansčini, slovensčini, nemščini, grščini itd. za vse šole in razrede nudijo dijakom dopolnilne ali popoldne po dve uri dnevno (honorar znaša za eno uro komaj 2 do 4 lire) diplomirani filozofi in prostorni učilnici. Pripravljajo tudi privatiste za izpit čez dva razreda in za razredne izpite konec leta. Razpisavanje vsak dan od 8—12 in od 15—18: Novi (Turjaški) trg 5/III. Instrukcije.

Iz Kaj naj kuham v brezposelnih dneh? Na to vprašanje najdete zadovoljiv odgovor v letošnem Gospodinskem koledarju, ki vsebuje nebroj rezič receptov za kuhinje in poleg tega sodobna praktična navodila za k-ristno izrabo razpoložljivih živil. Gospodinski koledar dobiš v knjižarni Tiskovne zadruge, Selenburgova ulica 3.

Iz »Svetnik« je najboljša delo italijanskega pisatelja Ant. Fogazzara. Bavi se z vprašanji vere in cerkve, ki jih pokaže z vprašanji tajinstvenega reformatorja Giovanni Salve. — Salva je globoko krščanski duh, ki pa prihaja navzkriž s Cerkvijo. Dejanje vsebuje silno sugestivno moč in veže pozornost čitatelja do zadnjega. Roman je preveden v vse svetovne jezike in ga štejejo med reprezentativna dela največje italijanske književnosti. V slovenskem prevodu je izšel »Svetnik« v založbi Tiskov

Ljubljanci so bili obdelovalci zemlje

v prvi dobi mestnega razvoja, zdaj se pa zopet vračajo k zemlji — Najstarejše ljubljanske kmetije

Ljubljana, 27. marca. Kmet predvsem označuje meščana, da se razlikuje od kmeta, je njegova neodvisnost od zemlje; ne sicer popolna neodvisnost, temveč vsaj delna, tako da obdelovanje zemlje ni nikdar samo na sebi preživljalo meščana. Značilna meščanska stanova sta trgovstvo in obrtništvo; meščan se je od najstarejših časov preživljal z obrtno in trgovino. Pozneje je postal tudi uradnik. Vendar pa ne smemo misliti, da je bil meščan povsem odtujen zemlji že v začetnem razvoju meščanstva. Dokazano je, da so se meščani pečali tudi z obdelovanjem zemlje. Meščani so se s časom vajali od zemlje postopno, kakor zatrjujejo zgodovinarji.

Naseljevanje obrtnikov in trgovcev

Zgodovina mest se začne navadno z naseljevanjem obrtnikov in trgovcev v nekem kraju, ki je bil bodisi izbran kot upravno središče zaradi svojih strateških in prometnih odlik ali se je razvil iz starejše, kmečke naselbine. Večina naših starejših mest je nastala v srednjem veku. Časovne razvojne strnjivosti med staroveškimi in srednjeveškimi kraji navadno ni. Tako je tudi preselilek med propadom Emona in nastankom Ljubljane, kar smo skušali razložiti v člankih o razvoju Ljubljane. Grad sam na sebi še ni mesto; vemo, da je bilo v srednjem veku nešteto gradov. Ob mnogih gradovih so se razvile naselbine, a ni, kakor ne pri vseh. Navadno je bil grad sezidan prej kakor se je razvil kraj. Naselje je začelo nastajati šele, ko je grad privlačeval čedalje več ljudi, ki so bili gospodarsko neposredno odvisni od gradu. Grad je potreboval obrtnike. Ob njem se je pa začelo zbirati tudi uradništvo, če je bil grad izbran za večje upravno središče. Pogoji za razvoj mesta so bili dani, ko je grad pritegnil dovolj pripadnikov značilnih meščanskih poklicev. Toda mesto je nastalo pravno šele, ko je tudi dobilo od vladarja posebne meščanske pravice. Dokler so bili prebivalci kraja, ki se je pozneje imenoval mesto, še neodvisni od podedelkega zaledja, to se pravi, da so se prehranjevali sami s svojimi pridelki, v gospodarskem pogledu kraj še ni pravo mesto, čeprav je morda že užival posebne meščanske pravice.

Značilnost srednjeveškega mesta

Glavna značilnost srednjeveškega mesta je bila mestno obzidje. Sleherno srednjeveško mesto je bilo več ali manj utrjeno, odnosno zavarovano pred napadi sovražnikov. Prebivalci so se čutili varne samo za obzidjem. Zato, da so uživali posebne pravice ter ugodnosti, so pa morali tudi precej živkovati. Vzdrževanje obzidja je zahtevalo od meščanov velike žrtve. Ko so se pa meščani obzidali, so vendar še ostali vsaj delno obdelovalci zemlje. V obzidanem kraju sicer ni bilo zemlje za obdelovanje, saj so morali varčevati s slehernim pedjo mestne površine, tako da so bile tudi ceste zelo ozke. Toda ni v travnikov ni bilo treba obzidati. Meščani so imeli torej zemljo zunaj mestnega obzidja. Ljubljana je imela velika zemljišča zunaj mesta, o čemur pričča še vedno me Mestni log. Pisali smo, da je mesto dobivalo v logu tudi les za utrjevanje.

Žuonija starejša od Ljubljane

Od kdaj Ljubljano lahko imenujemo mesto, še ni dognano. Točne letnice najbrž ne bo mogoče določiti. Listine, ki se zgodovinarji opirajo na nje pri raziskovanju ljubljanske preteklosti, omenjajo stoletje prej šentpetersko župnijo kakor ljubljansko meščansko naselje. Prvič je omenjena šentpeterska župnija leta 1163. Razdalja med srednjeveško Ljubljano in šentpeterjem je precej velika; krajevne zveze ni bilo in razlikovati moramo med dvema krajema. Zgodovinarji domneva, da je bil šentpeter tedaj večje naselje. Njegovi sledovi se niso ohranili. Ni brez razloga, da je bila ustanovljena župnija blizu kraja, kjer se je pozneje razvilo večje mesto; da ni so bili nedvomno posebni pogoji in prometne prednosti so najbrž tudi odločile Ljubljano je nastala na križišču starih rimskih poti. Stare ceste so bile tedaj, se precej dobro ohranjene. To so pač znameniti Spahnheimovci, gospodarji dežele. Izpričano je, da je Ljubljanska rutina poslevala že leta 1243; točno pred 700 leti je omenila neka listina. Zelo star je pa tudi prvi ljubljanski novic (o njem bomo pisali ob drugi priliki), ki ga je ljubljanska kornica kovala v dobi vojvode Bernarda (1218—1254). Tedaj je bila Ljubljana že pravo mesto, kajti v nji so bivali že številni uradniki. Spahnheimovcem je bilo podložnih pet gradov.

Ljubljana stara 700 let?

Če bi se smeli zanesti na listino, odnosno na izraz, ki jo omenja neki zapisnik iz leta 1243 (namreč »urbe Labacie«), bi bila Ljubljana zdaj točno 700 let stara. Zgodovinar Zwitter pa domneva, da pisec tega zapiska ni prepisal iz kakšnega izvirnika, temveč je besedo »urbe« dodal sam. Nobena druga listina ne omenja na Kranjskem do leta 1269, nobenega mesta. Šele pozneje list ne omenja mesta na ozemlju bivše Kranjske. Ključna tema, pa Ljubljana kot meščanska naselbina ni mnogo mlajša kakor 700 let. Kraj sam na sebi je seveda obstojal že prej in po prvi listini iz leta 1144 je bil že bivališče brata koroškega vojvode. Prihodnje leto bo torej minilo že 800 let, odkar je bila Ljubljana omenjena prvič. S slovenskim imenom je pa bila omenjena prvič, kar je bilo že nešteto krat omenjeno, l. 1446, in sicer kot »Luwigana«; črko g je treba čitati za j, kakor je bila tedaj v rabi.

Kostanjevica ima starejše meščanske pravice kakor Ljubljana?

Zwitter se sklicuje, da se pri proglasu interdikta nad »civitatem« koroškega vojvode Bernarda l. 1252 omenja na Kranjskem le Kostanjevica. Ljubljana bi potem takem še ne bila mesto. Razen tega so morali prisesti patriarhu zvestobo, ko mu je vojvoda Ulrik podaril po pogodbi l. 1261 in sprejel nazaj v dedni fevd — je ministeriali, med tem ko se pri drugih darovanih krajih omenja tudi prisega meščanov. Prav tako leta 1262, ko je podaril vojvoda Ulrik samostanu Bistri »unam aream in Laibaco«, Ljubljana ni omenjena kot trg ali mesto. Za ugotovitev časa, kdaj je Ljubljana nastala meščansko naselje, zgodovinar lahko uporablja samo tri listine. Prvo je izdal l. 1265 vojvoda Ulrik in Laibaco foro nostros, s pričami »cives de Laibaco«. Druga listina je privilegij, ki ga je prejela nemška komenda v Ljubljani leta 1267. V tej listini je omenjen trški sodnik. Potem takem je bila Ljubljana tedaj trg. Najpomembnejša je tretja listina, izdana med leti 1257 do 1267; z njo je podeljena eksempcija od mestnega prava in straženja obzidja. Po dognanjih raziskovalcev srednjeveških mest se pri združitvi zemljiško gosposke naselbine z meščansko naselbino (naselbino, ki je nastala na podlagi posebnega mestnega prava) imenuje meščansko naselje »stara mesto«, naselje zemljske gosposke pa »novo mesto«. To velja tudi za Ljubljano, tako da pomeni ime Stari trg prvotno meščansko naselbino. Novi trg pa naselje prejšnje zemljske gosposke. Novi trg je omenjen v zgodovinski listini prvič leta 1307. To kaže, kako počasi se je širilo področje (pomirje) meščanske naselbine.

Meščanska polja na levem bregu Ljubljane

Listine, kupne pogodbe o nakupu zemljišč, kmetij, nemške komende pričajo, da so imeli meščani že v 13. st. še po večini strnjena polja na levem bregu Ljubljane, torej zunaj mesta, in sicer med Gradiščem in Gradaščem. Zemljišča ob Gradišču je prodal Fridericus de Valchenberch. Iz listin je razvidno, da so te kmetije bile prej last ljubljanskih meščanov. Prvič je bilo l. rodanih leta 1271 nemški komendi šest kmetij, čez šest let je pa prodal isti meščan zemljišča med Gradiščem in Gradaščem. Srednjeveški meščani so meči zemljišča, bodisi v najemu ali v posesti, tudi precej daleč od mesta, menda tudi Ljubljanci. Omenjene kmetije, ki jih je kupila nemška komenda, so nedvomno najstarejše ljubljanske kmetije, znane iz zgodovinskih virov. Tako sprevidimo, da so bili meščani obdelovalci zemlje, ko se je Ljubljana šele razvijala v meščansko naselje. Zdaj se pa zopet vračajo k zemlji in marsikater mečan bi želel postati pravi kmet.

Prva ženska na Montblancu

Jeseni 1842 je dosegla vrh najvišje evropske gore Adelaide d'Angeville

Kar morejo moški lahko, store tudi ženske! Je vzklila 44-letna Adelaide d'Angeville, ki je zagledala jeseni 1842 na svojem potovanju po Švici blizu 5000 m visoko goro Mont blanc. Hotela je biti prva ženska, ki bi dosegla vrh najvišje evropske gore. V onih časih so bile plezalne ture še monopol moških in ženske s prav redkimi izjemami sploh niso hodile v planine. Kaj je pomenilo takrat tvegati plezalno turo na Mont blanc, si sedaj niti misliti ne moremo. Ko je ženska svet zvedel, da se pripravila ženska z 10 moškimi na turo na Mont blanc, ji je obrnil hrbet.

Župnik v Chamonixu, kjer je Adelaide d'Angeville skrbno izbirala svoje spremljevalce in pripravljala vse potrebno za nevarno turo, jo je župnik preklad s prižnice. V Parizu so pa listi pisali, da dela Adelaide d'Angeville samoto vsemu ženskemu spolu. Enako so mislili tudi prebivalci Chamonixa, ki so se zbrali na dan odhoda ekspedicije po ulicah in posovali pogumno ženo, ko je stopala ponosno nasmejana mimo njih, češ da je zavržena in prokleta.

Toda Adelaide d'Angeville je ta čas s

svojim spremljevalci neustrašeno plezala preko snežišč, ledenikov in pečin. Svoje moške spremljevalce je celo vzpodbujala. Napadla jo je pa gorska bolezen, da je morala pol dne počivati, da je lahko nadaljevala turo. Čim višje se je vzpenjala, tembolj so se kazale posledice silnih naporov. V glavi se ji je vrtelo. Srce ji je močno utripalo, slabo ji je postalo. lotoval se jo je vedno hujši glavobol. Toda tri ure počitka si je privoščila, potem je pa nadaljevala turo, dokler ni dosegla vrha Mont blanca. Prva ženska noza je bila stopila na vrh najvišje evropske gore.

Golob-pismošona je prinesel to vest v Chamonix in isti prebivalci, ki so nekaj dni prej pogumno ženo posovali, so ji priredili potem navdušen sprejem ter jo obšli s cvetjem. Zopet so se ji odprla vrata vseh salonov in v ženskem svetu, ki ji je bil obrnil hrbet, je naenkrat zaslovela.

VZROK

— Kako to, da si razrdil zaroko z Miro?
— Kaj sem pa mogel drugega, ko jo je pa jemala tako resno, da je pričakovala, da se bova tudi poročila.

Ženske pri delu v neki letalski tovarni

Razbremenitev Bukarešte

Ceprav rumunska prestolnica še ni imela hujših letalskih napadov, so oblasti sklenile razbremeniti mesto. Ta ukrep je bil tem potrebniji, ker se je število prebivalstva Bukarešte v zadnjih dveh letih znatno povečalo in znaša zdaj okrog 1.100.000. Velik del prebivalstva bi se lahko povrnil na kmetje; ker niso izključeni sovražni letalski napadi, ki pomenijo za tako goste naseljeno mesto tem večjo nevarnost, so oblasti nujno nasvetovale prebivalstvu, naj se po možnosti prostovoljno izseli iz prestolice.

V Bukarešti imajo zdaj ljudsko štetje,

da se ugotovi, kdo bi lahko mesto brez škode za njegovo življenje zapustil. Pretežno večini družin to ne bo težko, ker imajo mnogi prebivalci Bukarešte izven mesta posestva ali vile ali pa vsaj sorodnike, ki katerim se bodo lahko preselili. Vlada je odredila, da bodo imeli vsi, ki se prostovoljno izselijo iz Bukarešte do svojega novega bivališča polovično vozino. Družabni poglavarji, ki bodo morali ostati v mestu, bodo tudi živili 50% vzorne olajšave, ko bodo odpeljali svoje družine na kmete.

ZADNJE SREDSTVO

— Torej nečete povedati, koliko ste stari, — pravi sodnik priči. — Sluga, pokličite sodnega čenila.

Križanka št. 51

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15				16	17				18		19		
20				21	22				23				
24			25	26	27				28			29	
		30		31	32		33				34		
	35			36				37			38		
39	40	41			42	43		44		45		46	
47	48	49			50			51		52		53	
54		55			56			57		58		59	
60				61					62		63		
64						65				66			

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. temna lisa, 6. svetopisemska oseba, 10. leposlovni spis, 15. cigareta, 16. evropska država, 19. arabski poglavar, 20. iz določene tvoriva, neroden, 22. ženitev, možitev, 23. otok v Jonskem morju, 24. aluminij, 25. brez družbe, 27. časovne enote, 28. naslov, naziv, 29. arabski žrebec, 30. zemljevid, pogorje v Severni Afriki, 32. predlog, 33. drobtine, majhni delci, drobni odpadki, 35. italijanski splošnik, 36. bodeča rastlina, 37. zvest, veren, 38. kazalni zaimek, 40. količinsko velik po teži pomemben, 42. oblika pomožnega glagola, 44. žensko ime, 47. pol roke, 49. veznik, 50. levi pritok Mure ob bivši jugoslovanski madžarski meji, 52. veznik, 53. pol zrna, 54. domača žival, 56. avstralski papiga, 58. italijansko moško ime, 60. svetopisemska oseba, 61. razgled s kake točke, pestra slika, 63. samo ta, 64. mesečnik, tednik, 65. država v Aziji, 66. gosposstvo, področje političnega vpliva.

Navpično: 1. moško ime, 2. glej 6. vodoravno, 3. abesinski poglavar, 4. oseba iz grške mitologije, 5. površinska mera, 6. glasheni pojem, 7. zelo živahen, vihar, 8. osnovna količina, 9. pokrajina na Hrvatskem, 10. predlog, 11. naravni vremenski pojav, 12. žensko ime, 13. glej 9. navpično, 14. muza ljubavi, pesni, 18. kratica za opus, 18. pritrilnica, 21. napoljen, oprtan natovorjen, 23. seznam imen, 26. v

sportu važna pomožna oseba, 28. žensko ime, 30. pevski glas, 31. ribiška potrebščina, 33. žensko ime, gora na Kreti, 34. del imena naše filmske igralki, 39. teniška potrebščina, tudi kmečke gospodnje jo se uporabljajo, 41. plini, 42. slovit angleški filozof (fon), 43. vrsta jedi, 45. indijski plemenski znak, 46. znak vladarske moči, 48. domače živali, 50. okvara, načeto mesto na telesu, 51. prače človeštva, 53. mesto na Češkem, 55. podzemski hodnik, 56. začetek kapi, 57. razum, pamet, 59. žensko ime (množ.), 61. veznik, 62. kratice za anno domini.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 50

Vodoravno: 1. karamboli, 9. Oca, 10. oder, 11. Nen, 13. age, 14. v, 15. rov, 17. AN, 18. korak, 20. elaborat, 22. cca, 23. del, 25. bas, 27. ne, 28. orlic, 30. baz, 31. me, 32. ris, 34. re, 35. ata, 36. k-r-a, 38. ro, 40. lov, 41. Rab, 43. bes, 45. karavana, 48. zenit, 49. cn, 51. kad, 52. ml, 53. mol, 55. jar, 56. jtep, 58. seti, 59. naprtnik.

Navpično: 1. konopec, 2. Abel, 3. Rem, 4. ar, 5. bo, 6. oda, 7. lega, 9. Irena, 12. porod, 15. rob, 16. varen, 18. kanal, 19. kal, 21. libreto, 24. veren, 26. sir, 27. naravn, 28. omara, 29. cik, 33. sol, 37. robot, 39. žarek, 41. raz, 42. Banat, 44. satirka, 46. Vid, 47. demon, 50. nota, 52. mač, 54. ip, 55. jen, 57. pr, 58. st.

GEORGEŠ OHNET:

39

ROMAN

Doktor Augagne je molče povsli glavo.

— Dobro, — je nadaljevala Genevieve. — To njegovo vedenje je dokazovalo, da ni človek brez razuma in brez srca. Čeprav je mogel pričakovati, da bom smatrala to, kar bom zvedela, za nesprejemljivo, se ni ustrašil nevarnosti, da bi se za vedno ločila.

— Res je, — je pritrdil zdravnik. — In pripomniti moram, da se je pod vplivom čustev, ki ste jih zdržali v njem, že znatno pobiljšal in da hoče menda tudi vztrajati na poti pobiljšanja. Ali bo pa to tudi zmogel — oh, bilo bi imenitno!

— Kakšnih grehov se mora torej otresti? — je vprašala Genevieve vsa v skrbeh.

— Samo enega! A ta je najhujši.

Spogledala sta se. Zdravnik se je bal govoriti. Genevieve se je pa bala vprašati, kakor da bi bilo obema enako bolešno to, kar bo eden povedal, drugi pa slišal.

Več poguma je pokazala Genevieve.

— Govorite, doktore, govorite odkrito in brez vsake obzirnosti. Kakšen greh je to?

— Pijančevanje.

Zdržnila se je od odpora in na obrazu se ji je poznalo, da se je zgrozila.

Doktor Augagne je pa nadaljeval mirno in celo sočutno:

— Da, dolgočasje, omahljivost in slaba družba so zapeljali tega nesrečnega fanta, da je podlegel najhujši strasti. Pije in napija se kakor tisti nesrečniki z dna človeške družbe. In kadar je pijan, se ne ustavi pred nobeno neumnostjo ali nasiljem. Nekoč sem ga videl, kako se je vračal vseh okrvavljen in raztrgan, ker se je bil stebel v pristaniški krčmi z ribiči, pijanimi kakor on. Lani je v pijanosti tako drvel z avtomobilom, da ga v zadnjem hipu ni mogel ustaviti in je povozil otročička. Kadar ga obsele alkohol, se ne zmeni za nič in za nikogar. Ne ustavi se ne pred starostjo, ne pred družabnim položajem, ne pred spolom tistih, ki mu pridejo blizu. Udaril bi celo žensko in ozmegal lastnega očeta. Toda še istega večera se vrne k prejšnjemu življenju, vrne se v družbo svojih enako razuzdanih prijateljev, vrne se k pijančevanju.

Zdravnik je obmolknil. Genevieve se je izprehajala z njim mračnega čela in povešene glave, kakor da omaguje pod bremenom tega strašnega odkritja. Končno se je pa ustavila in dejala mirno:

— Ali je vas njegov oče pooblastil, da bi mi vse to povedali?

— Kako drugače bi pa mogel govoriti z vami o tem?

— A čemu je vam bilo naročeno pojasniti mi to stanje?

— Ker vam lahko jaz najbolj pojasnim fiziološke posledice pijančevanja.

— Torej ima to posledice za telesno stanje?

— Da, in sicer zelo težke, za tistega, ki je vdan tej strasti, še mnogo hujše pa za njegove otroke. Alkoholik zaplodi nedolžna bitja, iz katerih se lahko razvijejo jetični, blazni ali zločinski potomci, kajti že ob rojstvu so tudi sami alkoholiki.

— Bože moj! Saj to je nekaj strašnega!

— Da, in vendar tega nihče noče verjeti, drago dete. Morda prav zato ne, ker je prestrašno. Vsi ti nesrečniki, ki zahajajo v svoje kavarne in restavracije, kjer čisto mirno in malone nedolžno pijo svoje opojne pijače, se zastrupljajo in že vnaprej zastrupljajo svoje potomstvo. Če so telesno dovolj krepki, da sami kljubujejo preteči jim pogubi, jo pa pripravljajo svojemu potomstvu. Pijo sleherni dan svoje opojne pijače in prepričani so, da ne delajo nič hudega. In vendar zastrupljajo svoje bodoče otroke. Zaplode rahlične ali božastne otroke, potem se pa sami najbolj čudijo, ko zagledajo ta nesrečna bitja, bolehnna in životarijoča že od rojstva. Pijo in prepričani so, da se s tem prav nič ne pregreše, ker delajo isto, kar so delali njihovi roditelji in kar delajo njihovi prijatelji. In v svoji nevednosti uničujejo vso bodočnost zavoljo kratkih trenutkov dvomljivega užitka.

— Kaj se ta bolezen ne da izlečiti?

— Zelo težko.

— Gotovo boste pa tudi sami priznali, da se je gospod Kristijan zelo pobiljšal, odkar je bil pri nas.

— Da, in vem tudi, da namerava opustiti svoje grde razvade. In verjamem mu. Vprašanje je samo, če bo to zmogel.

Genevieve je dvignila glavo in dejala z odločnim glasom:

— Vaš nečak mi je prav kar zatrjeval, da lahko stori človek vse, kar hoče, samo če ima trdno voljo. — Da, toda najbolj žalostno pri tej grdi strasti je, da uničuje človeško voljo. Koliko sem že videl takih nesrečnežev, ki so zatrjevali: »Ne bom več pil,« pa so se kljub temu že drugi dan zopet napili.

— Ali so pa imeli zares tehtne vzroke odpovedati se pijančevanju?

— Večkrat zelo tehtne, kajti šlo je za življenje ali smrt. In vendar se niso mogli premagati, ker ni bilo sile, ki bi jih bila zadržala.

— Tudi ljubezen do žene ne?

Zdravnik je ves v skrbeh pogledal Genevieve, potem je pa odgovoril kakor da se je odločil za bolešno priznanje:

— Niti najznejša in najčistejša ljubezen. Kakor vsi, ki širijo zlo, so tudi oni tajili in s tem so postali vsega zmogni. Poznal sem pijance, ki jih je bilo treba zapirati, pa še ti so se napili kolinske vode ali politure.

— To so bili norci!

— Bili so pijanci!